

УДК 631.563:633.11:«324»

**ЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ
ЗАЛЕЖНО ВІД ЙОГО КРУПНОСТІ ТА ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ
КОЗЯТИНСЬКИЙ М.І., магістр 2 року навчання**

Науковий керівник: **ЯЩУК Н.О.**, кандидат с.-г. наук, доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Одним з важливих показників зерна пшениці озимої є його крупність, вона є однією з ознак якості та властивостей. Чим більша крупність зерна тим краща ефективність під час його переробки. У одній партії пшениці можуть одночасно зустрічатися як великі так і дрібні зернини котрі мають різну технологічну характеристику. Тому дослідження та вивчення технологічних та біохімічних показників зерен різної між собою крупності є досить актуальною темою.

Для проведення дослідження відбиралися зразки зерна пшениці озимої сортів Джерсі та Поліська 90, що вирощувалися на полях ТОВ “Агронива-Черкаси”, що розташоване в с. Яблунівка, Черкаської області протягом 2021-2022 рр.

Найбільш ефективний розподіл забезпечують сита з подовженими отворами, так що сходи з цих сит формують досліджувану фракцію зерна пшениці: 3,0 мм (схід з сита 3,0×20 мм); 2,7 мм (середній розмір зерен за проходу через сито 3,0×20 мм та сходу з сита 2,5×20 мм) та 2,3 мм (середній розмір зерен за проходу через сито 2,5×20 мм та сходу з сита 2,2×20 мм). Програма досліджень включає оцінку якості зерна відразу після збирання (контроль) та після зберігання пшениці протягом одного, трьох, шести, дев'яти та дванадцяти місяців.

Уміст клейковини у зерні сорту КВС Джерсі суттєво різнився залежно від крупності зерна і знаходився у межах 2-3-го класів якості. Усі досліджувані зразки зерна сорту Поліська 90 мали високі показники вмісту клейковини – від 28,0 % (у фракції зерна 2,3 мм) до 30,9 % (у фракції 3,0 мм), що дозволяло віднести зерно до 1-го класу якості. Під час зберігання відбувалося незначні зміни вмісту клейковини (на 0,1-0,5 %): більш вагомі у сторону збільшення у початковий період (від 1 до 6 місяців) та менш суттєві в сторону зниження за подальшого зберігання (9-12 місяців).

Усі досліджувані варіанти характеризувалися високими показники числа падання та відповідало за даним показником 1-му класу якості (більше 220 с). У зерна сорту КВС Джерсі найбільші показники числа падання упродовж усього періоду зберігання відмічали за варіанту з крупністю зерна 2,7 мм – 259-277 с. Мінімальні значення показника були у варіанта із крупністю зерна 3,0 мм – 230-245 с. Найбільші показники числа падання у зерна сорту Поліська 90 відмічали за крупності зерен 2,7 мм – 300-321 с. Найменші показники були за крупності зерен 2,3 мм – 265-292 с. У процесі зберігання зерна пшениці усіх досліджуваних варіантів відбувалося повільне зростання числа падання.

Отже, для одержання якісної продовольчої сировини пшениці озимої та для її збереження упродовж тривалого терміну (понад 6 місяців) зерно сортів КВС Джерсі та Поліська 90 варто калібрувати із виділенням зерен крупністю 3,0 мм.